

SVETA

Cecilija

ČASOPIS ZA DUHOVNU
GLAZBU

GLASILO INSTITUTA ZA
CRKVENU GLAZBU KBF
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Godište LXIII Broj 3
Srpanj-Rujan 1993.
ISSN 002045

UREDNIČKO VIJEĆE:

Ljubomir Galetić, Sebastijan Golenić,
Miroslav Martinjak, Ante Samardžić, Izak
Špralja, Marijan Steiner, Petar Zdravko
Blajić, Mirjam Pandžić, Josip Mioč.

PREDSJEDNIK UREDNIČKOG VIJEĆA:

Dr. Franjo Komarica

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Dr. Đuro Tomašić

TAJNIK I GRAFIČKI UREDNIK:

Josip Korpar (tel. 271-676, 276-082)

LEKTOR:

Dr. Ante Sekulić

IZDAVAČ:

HKD sv. Jeronima (Sv. Ćirila i Metoda)
Trg kralja Tomislava 21
41000 Zagreb

GODIŠNJA PRETPLATA:

Protuvrijednost 8 DEM
Za inozemstvo 30\$
Pojedini broj protuvrijednost: 2 DEM

ŽIRO RAČUN BROJ:

30101-620-16
012103-242-4116225

BROJ I NAZIV DEVIZNOG

RAČUNA:
30101-620-16 Zagrebačka banka
242-40-1010 Zagreb

Časopis izlazi četiri puta godišnje SURADNJU SLATINA:

Uredništvo „Sv. Cecilije“
41000 Zagreb, Kaptol 29, pp 432

RUKOPISI I FOTOGRAFIJE

se ne vraćaju

TISAK:

TIKO, Sv. Ilija

„Sv. Cecilija“ je oslobođena poreza na pro-
met rješenjem Ministarstva prosvjete, kul-
ture i športa Republike Hrvatske od 7. srp-
nja 1992 godine.

Sto dvadeset i pet godina HKD sv. Jeronima (sv. Ćirila i Metoda)

Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, izdavač *Svete Cecilije*, proslavilo je 14. X. 1993. misom zahvalnicom u katedrali i priredbom u „Vijencu“ 125. obljetnicu svojega postojanja i djelovanja. Prema zaključku odbora od 13. IX. 1993. Društvo se vraća svojem starom imenu, a u prijelaznom razdoblju njegova će adresa glasiti: *HKD sv. Jeronima (sv. Ćirila i Metoda)*. Velika je to obljetnica ako imamo na umu plodnu stoljetnu djelatnost ove naše, uz Maticu hrvatsku, najstarije kulturne ustanove, desetke tisuća njezinih članova i tisuće njezinih edicija i publikacija kojima je obogatila hrvatsku kulturu i prosvjetu. Utemeljeno od kardinala Haulika, Društvo je imalo za predsjednike zagrebačke kanonike (Gajdek, Budicki, Suk, Rubetić, Leber, Knežić, Rožić, Lončar, Oberški, Soldo i Ivandija) a za namještenike katoličke laike, među kojima središnje mjesto u povijesti Društva zauzimaju dr. Josip Andrić i prof. Luka Perinić. Kada su 1921. u upravni odbor ušli Josip Andrić i prof. Petar Grgec, Društvo dobiva sve više obilježje književne institucije katoličkih laika. Oni su svojom djelatnošću proširili domete HKD-a na sve krajeve i zemlje gdje žive Hrvati. Središte te djelatnosti nalazilo se pod krovom jeronimske zgrade na Tomislavovu trgu, koja je nacionalizirana 21. III. 1960. Pod tim krovom izlazili su dnevnik *Hrvatska Straža*, mjesečnik *Obitelj*, almanah *Selo i grad*, časopis *Jeronimsko svjetlo*, *Mala Mladost* itd. Pokrovitelji Društva bili su zagrebački nadbiskupi, a povjerenici su bili predstavnici svih hrvatskih krajeva. U Jeronimskoj dvorani odvijala se vrlo živa i svestrana kulturna aktivnost. Nakon uspostave hrvatske države zatražili smo denacionalizaciju naših zgrada i dvorane.

Među djelatnicima Društva bilo je i nekoliko istaknutih glazbenika, kao što je npr. bio bliski suradnik dr. Andrića i dr. Deželića i jedan od najvećih hrvatskih skladatelja tog vremena, dr. Božidar Širola. Među Andrićevim i Deželićevim suradnicima uz prof. Perinića valja spomenuti još neka imena: Kuzma Moskatelo, Vojmil Rabadan, Milutin Mayer, Stjepan Markulin, Vjekoslav Gortan, Mario Matulić, Kruno Krstić, Gabrijel Jurkić, Marko Vunić, Mate Ujević, Ljubomir Maraković itd. Neki su od njih bili i vrsni književnici poput Đure Sudete, Izidora Poljaka, Tona Smerdela, Zvonimira Remete, Milana Pavelića, Tomislava Prpića, Ante Jakšića, Antuna Matasovića, Jagode Truhelke, Side Košutić i dr. Među seljacima piscima ističu se još uvijek živi Adalbert Pogačić i Stjepan Sulimanac, koji je s uspostavom hrvatske države postao dopredsjednik Sabora.

Na najbolji način jeronimsku djelatnost ilustrira pučki kalendar *Danica*, koja još uvijek, kao nekada ilirska *Danica*, sja na nebu hrvatske prosvjete i kulture. Nakratko je dekretom komunističkih vlasti od 7. XII. 1966. to ime dodijeljeno režimskom svećeničkom udruženju, ali su ga se oni sami odrekli. Dolaskom komunista na vlast, *Danica* i neke druge knjige bile su nekoliko puta zaplijenjene, a neke su bile proglašene „šundom” (među njima čak i Manzonijski *Zaručnici*!). Bilo kako bilo, proživjeli smo poslije drugoga svjetskog rata teške trenutke. Mi poratni namještenici HKD-a kao laici morali smo, dakako, paziti i na egzistenciju svojih obitelji i na svoje jedino „uhljebljenje”, pa smo se, sudski proganjeni i šikanirani na razne načine, našli u izvanredno nesigurnom egzistencijalnom, političkom i materijalnom položaju, dok su drugi dobivali subvencije za „društveno vrijednu knjigu”. Najčešće je od komunističkih vlasti i režimskog tiska bio napadan naš časopis *Marulić*, čiju smo 25. obljetnicu nedavno proslavili. Stranice *Marulića* bile su otvorene svim Hrvatima, pa i onima koji nisu katolici. Zbog naših izrazito rodoljubnih stavova Goran Babić nas je u *Oku* proglasio „ustaškim koljačima”, nakon čega je započet novi sudski proces. Naslijedivši nezaboravnog prof. Stjepana Krčmara na mjestu urednika i upravitelja, našao sam se nekoliko puta pred sudom. Njemu i ostalim svojim suradnicima na ovom mjestu odajem priznanje i izražavam zahvalnost što su ostali s nama i kad nam je bilo najteže.

Usprkos brojnim teškoćama nastavili smo sa svojim djelovanjem te s održavanjem redovitih društvenih i književnih večeri četvrtkom. Poslije II. vatikanskog koncila sve smo više postajali svjesni da je naša dužnost, a ne samo pravo, uključiti se kao laici (svjetovnjaci) u javni život domovine. Pokrenuli smo nove časopise i biblioteke

(*Novi Vidici*, *Mala scena*, *Zlatno pero* itd.). Svjesni svojega laičkog zvanja i poslanja kao i činjenice da smo s klericima jednaki po dostojanstvu a različiti po službama, doživjeli smo mnoge neugodnosti.

Ipak, održali smo neprekinuti kontinuitet rada i vjernosti Crkvi i Hrvatskoj. Nije to bilo baš lako. Sada se, u vlastitoj državi, vraćamo imenu sv. Jeronima, ne zato što bismo imali nešto protiv svete braće Ćirila i Metoda, nego zato što je ime Sv. Jeronima znak tog kontinuiteta. Pod zaštitom sv. Jeronima i uz pomoć Božju krećemo u novo razdoblje, puni nade i poleta, ne zaboravljajući na naše brojne suradnike, prijatelje, članove, povjerenike i dobročinitelje, bez kojih se naše Društvo ne bi održalo. Među tim dobročiniteljima i pokroviteljima Društva posebno mjesto pripada kardinalu Šeperu i kardinalu Stepincu, jednoj od najsvjetlijih ličnosti ne samo svete nego i svjetovne Hrvatske. Nije nas zaboravio ni na svom suđenju, kada nas je istaknuo kao primjer komunističkih progona, ni u svom lepoglavskom zatočeništvu, gdje je dovršio prijevod Kempenčeve knjižice *Nasljeduj Krista*, koji je objavilo naše Društvo u svojim izdanjima. U to vrijeme je naše Društvo bilo i gotovo jedini izdavač vjerske literature, katekizama, molitvenika i liturgijskih knjiga.

Zahvalni smo Bogu i hrvatskom narodu na povjerenju i pomoći. U vremenu duhovne i materijalne obnove mržnjom i ratom opustošene domovine, HKD sv. Jeronima (sv. Ćirila i Metoda) dat će svoj doprinos na području kulture i književnosti, ali isto tako, na polju rekatehizacije i reevangelizacije. U ime Božje!

Prof. Radovan GRGEC
Upravitelj HKD-a